

|                                                                                |                                  |                              |                     |
|--------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|------------------------------|---------------------|
| رشته: ادبیات و علوم انسانی<br>علوم و معارف اسلامی                              | سؤالات امتحان نهایی درس: فلسفه ۲ | مدت امتحان: ۹۰ دقیقه         | نام و نام خانوادگی: |
| پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه                                                   | ساعت شروع: ۱۰ صبح                | تاریخ امتحان: ۱۴۰۰ / ۱۰ / ۱۱ | تعداد صفحه: ۲       |
| دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۰ | مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی    |                              |                     |

| ردیف | سؤالات (پاسخ نامه دارد.) | نمره |
|------|--------------------------|------|
|------|--------------------------|------|

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |      |                |      |        |      |      |      |
|--------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|----------------|------|--------|------|------|------|
| ۱      | <p><u>تعیین کنید کدام عبارت صحیح و کدام یک غلط می باشد:</u></p> <p>(الف) حمل حیوان ناطق بر انسان، به دلیل نیاز دارد.</p> <p>(ب) افلاطون در مواردی از خداوند با عنوان «مثال خیر» یاد می کند.</p> <p>(ج) از نظر ابن سینا، برخی امور در جهان طبیعت، مصداق شر و بدی هستند.</p> <p>(د) از نظر ملاصدرا، وجود حقیقی واحد است؛ پس جایی برای تکثر واقعی در عالم وجود ندارد.</p>                                                                                     | ۱    |                |      |        |      |      |      |
| ۲      | <p><u>جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید:</u></p> <p>(الف) همه اشیائی که موجودند، واجب الوجود ..... هستند.</p> <p>(ب) هر اکتیوس از حقیقتی به نام ..... سخن می گوید که هم به معنای حقیقتی متعالی و هم نطق و سخن و کلمه است.</p> <p>(ج) مرحله ای را که در آن، عقل هیچ ادراک عقلی ندارد؛ اما استعداد درک معقولات را دارد، عقل ..... می نامند.</p> <p>(د) از نظر فلاسفه مسلمان، «استدلال عقلی»، «شهود» و «.....» هر سه ما را به حقیقت واحد می رسانند.</p>  | ۱    |                |      |        |      |      |      |
| ۳      | <p><u>گزینه مناسب را انتخاب کنید:</u></p> <p>(الف) کودک با استفاده از کلمه «این» یا «آن»، نشان می دهد که به (۱: وجود ۲: ماهیت) اشیاء پی برده است.</p> <p>(ب) از نظر دکارت، درک رابطه علیت توسط انسان به صورت (۱: حسّی و تجربی ۲: فطری) است.</p> <p>(ج) ملاصدرا، نظریه خود را که در مقابل نظر ابن سینا بود (۱: امکان ذاتی ۲: امکان فقری) نامید.</p> <p>(د) علم موجودات عالم عقول یا همان فرشتگان، به حقایق اشیاء از طریق (۱: شهود ۲: استدلال عقلی) است.</p> | ۱    |                |      |        |      |      |      |
| ۴      | <p>رابطه وجود با هر یک از مفاهیم ذکر شده در جدول، از نوع ضرورت است یا امکان یا امتناع؟</p> <table border="1"> <tr> <td>دیو:</td><td>مثلث چهارضلعی:</td><td>خدا:</td></tr> <tr> <td>الف: ؟</td><td>ب: ؟</td><td>ج: ؟</td></tr> </table>                                                                                                                                                                                                                     | دیو: | مثلث چهارضلعی: | خدا: | الف: ؟ | ب: ؟ | ج: ؟ | ۰/۷۵ |
| دیو:   | مثلث چهارضلعی:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | خدا: |                |      |        |      |      |      |
| الف: ؟ | ب: ؟                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ج: ؟ |                |      |        |      |      |      |
| ۵      | <p>هر یک از گزاره های زیر، نظر کدام فیلسوف درباره خداوند است؟</p> <p>الف: حرکت در این عالم نیازمند یک محرکی است که خودش حرکت ندارد.</p> <p>ب: قبول خداوند، زندگی ما را در بستری قرار می دهد که آن را با ارزش می سازد.</p> <p>ج: اثبات ضرورت وجود خداوند از طریق وظایف اخلاقی امکان پذیر است.</p> <p>۱- ارسطو<br/>۲- دکارت<br/>۳- کانت<br/>۴- کاتینگهام</p>                                                                                                 | ۰/۷۵ |                |      |        |      |      |      |
|        | ادامه سؤال ها در صفحه دوم                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |      |                |      |        |      |      |      |

|                                                                                |                                  |                              |                     |
|--------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|------------------------------|---------------------|
| رشته: ادبیات و علوم انسانی<br>علوم و معارف اسلامی                              | سؤالات امتحان نهایی درس: فلسفه ۲ | مدت امتحان: ۹۰ دقیقه         | نام و نام خانوادگی: |
| پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه                                                   | ساعت شروع: ۱۰ صبح                | تاریخ امتحان: ۱۴۰۰ / ۱۰ / ۱۱ | تعداد صفحه: ۲       |
| دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۰ |                                  |                              |                     |
| مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی                                                  |                                  |                              |                     |

|      |                          |      |
|------|--------------------------|------|
| ردیف | سؤالات (پاسخ نامه دارد.) | نمره |
|------|--------------------------|------|

به سؤال‌های زیر، پاسخ کوتاه بدهید:

|   |                                                                                                                                                                                                                                                     |      |
|---|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| ۶ | یک فیلسوف مسلمان و یک فیلسوف اروپایی را که «نظریه مغایرت وجود و ماهیت» را پایه برهان خود در خدانشناسی قرار داده‌اند، نام ببرید.                                                                                                                     | ۰/۵  |
| ۷ | دو مورد از معیارهای یک زندگی معنادار را از نظر فلاسفه مسلمان نام ببرید.                                                                                                                                                                             | ۰/۵  |
| ۸ | با توجه به فلسفه سهروردی به سؤال‌های زیر پاسخ بدهید:<br>الف) نام عالم ماده یا جهان تاریکی در جغرافیای عرفانی او چیست؟<br>ب) تعبیری که برای خداوند به کار برده است، چه می‌باشد؟<br>ج) کسی که هم در صورت برهانی و هم در عرفان سرآمد است، چه نام دارد؟ | ۰/۷۵ |

به سوال‌های زیر پاسخ کامل بدهید:

|    |                                                                                                                       |      |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| ۹  | تفاوت رابطه علیت با سایر روابط را با ذکر یک مثال توضیح دهید.                                                          | ۰/۷۵ |
| ۱۰ | از نظر فلاسفه مسلمان منشأ اعتقاد به علیت چیست؟ توضیح دهید.                                                            | ۱    |
| ۱۱ | انتقاد هیوم بر «برهان نظم» را توضیح دهید.                                                                             | ۱    |
| ۱۲ | برهان فارابی در اثبات وجود خداوند را شرح دهید.                                                                        | ۱/۲۵ |
| ۱۳ | عقل نظری و عقل عملی را از نظر ارسطو با ذکر مثالی تعریف کنید.                                                          | ۲    |
| ۱۴ | نظر دکارت در مورد عقل و جایگاه آن را توضیح دهید.                                                                      | ۱    |
| ۱۵ | یکی از اشکال مخالفت با عقل در جهان اسلام، به صورت مخالفت با فلسفه بود، پاسخ فلاسفه به این مخالفان چه بود؟ توضیح دهید. | ۱/۵  |
| ۱۶ | از نظر فارابی مقام و منزلت «عقل فعال» نسبت به «انسان» مانند چیست؟ توضیح دهید.                                         | ۱/۵  |
| ۱۷ | تعریف «طبیعت» از نظر ابن سینا چیست؟                                                                                   | ۱    |
| ۱۸ | «اصالت ماهیت» را تعریف کرده و یک فیلسوف پیرو «اصالت ماهیت» نام ببرید.                                                 | ۱/۲۵ |
| ۱۹ | مقصود ملاصدرا از «مراتب داشتن وجود» چیست؟ با ذکر تشبیهی که بیان کرده، شرح دهید.                                       | ۱/۵  |

|          |    |
|----------|----|
| جمع نمره | ۲۰ |
|----------|----|

سربلند و پیروز باشید.

|                                                                           |  |                                                   |  |                               |  |                      |  |
|---------------------------------------------------------------------------|--|---------------------------------------------------|--|-------------------------------|--|----------------------|--|
| راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: فلسفه ۲                                   |  | رشته: ادبیات و علوم انسانی<br>علوم و معارف اسلامی |  | ساعت شروع: ۱۰ صبح             |  | مدت امتحان: ۹۰ دقیقه |  |
| پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه                                              |  | تعداد صفحه : ۲                                    |  | تاریخ امتحان : ۱۴۰۰ / ۱۰ / ۱۱ |  |                      |  |
| دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۴۰۰ |  |                                                   |  | مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی |  |                      |  |
| ردیف                                                                      |  | راهنمای تصحیح                                     |  |                               |  |                      |  |
|                                                                           |  | نمره                                              |  |                               |  |                      |  |

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |   |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| ۱  | الف) غلط ص ۵ (ب) صحیح ص ۳۲ (ج) غلط ص ۸۱ (د) صحیح ص ۹۵ هر مورد ۰/۲۵                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | ۱ |
| ۲  | الف) بالغیر ص ۱۱ و ۱۲ (ب) لوگوس ص ۵۴ و ۵۵ (ج) هیولانی ص ۶۴ (د) وحی ص ۶۵ و ۶۶ هر مورد ۰/۲۵                                                                                                                                                                                                                                                                                           | ۱ |
| ۳  | الف) ۱: وجود ص ۳ (ب) ۲: فطری ص ۱۵ و ۱۶ (ج) ۲: امکان فقری ص ۴۶ (د) ۱: شهود ص ۵۴ هر مورد ۰/۲۵                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ۱ |
| ۴  | الف: امکانی ب: امتناعی ج: وجوبی (ضروری) ص ۱۱ هر مورد ۰/۲۵ ۰/۷۵                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |   |
| ۵  | الف) ۱: ارسطو ص ۳۴ (ب) ۴: کاتینگهام ص ۳۸ و ۳۹ (ج) ۳: کانت ص ۳۶ هر مورد ۰/۲۵ ۰/۷۵                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |   |
| ۶  | ابن سینا - توماس آکوئیناس ص ۶ هر مورد ۰/۲۵ ۰/۵                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |   |
| ۷  | ۱- جهان را غایتمند بیابد. ۲- انسان را موجودی هدفمند بشناسد. ص ۴۷ هر مورد ۰/۲۵ ۰/۵                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |   |
| ۸  | الف: مغرب کامل ص ۸۴ ب: نور الانوار ص ۸۴ ج: حکیم متأله ص ۸۵ هر مورد ۰/۲۵ ۰/۷۵                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |   |
| ۹  | علتیت رابطه ای وجودی است، یعنی وجود یکی، ضرورتاً وابسته به وجود دیگری است؛ یعنی مانند رابطه دوستی نیست که در آن ابتدا وجود دو فرد فرض می شود و سپس میان آنها دوستی برقرار می گردد. ص ۱۴ ۰/۷۵                                                                                                                                                                                        |   |
| ۱۰ | آنان می گویند همین که ذهن انسان شکل گرفت و متوجه اصل امتناع اجتماع نقیضین شد (متوجه می شود که وجود یک چیز با عدم آن جمع نمی شود)، در می یابد که پدیده ها خود به خود به وجود نمی آیند؛ زیرا این که چیزی خودش به وجود بدهد، به معنای آن است که چیزی که نیست، قبلاً هست باشد و این همان اجتماع نقیضین است که محال بودن آن بدیهی است. ص ۱۷ ۱                                            |   |
| ۱۱ | این برهان توانائی اثبات یک وجود ازلی و ابدی و نامتناهی را ندارد؛ این برهان فقط می تواند وجود یک ناظم و خالق را اثبات کند (که این جهان را اداره می کند)، اما این برهان نمی تواند اثبات کند که این ناظم (و خالق) همان خداوندی است که نیاز به علت ندارد و واجب الوجود بالذات است. (و وجودی ازلی و ابدی دارد). ص ۳۵ ۱                                                                   |   |
| ۱۲ | فارابی می گوید در جهان پیرامون ما اشیایی هستند که وجودشان از خودشان نیست و معلول هستند؛ ۰/۲۵ معلول نیازمند علتی مقدم بر خود است ۰/۲۵ و اگر این علت هم خودش معلول و نیازمند علت باشد و آن علت هم نیازمند علتی دیگر باشد ۰/۲۵ و این سلسله تا بی نهایت ادامه یابد و ابتدائی در کار نباشد؛ یعنی باید بی نهایت موجود به وجود بیاید ۰/۲۵ و چنین چیزی امکان پذیر نیست. ۰/۲۵ ص ۴۲ و ۴۳ ۱/۲۵ |   |
| ۱۳ | عقل از آن جهت که درباره اشیا و موجودات و چگونگی آنها بحث می کند، عقل نظری نام دارد ۰/۵ مانند: بحث درباره خدا و کهکشان و ... ۰/۵<br>عقل از آن جهت که درباره رفتارهای اختیاری انسان و بایدها و نبایدهای او بحث می کند، عقل عملی نام دارد ۰/۵ مانند: انسان باید راست بگوید، نباید دروغ بگوید و ... ۰/۵ ص ۵۶ و ۵۵ ۲                                                                     |   |

|                                                                           |  |                                                   |  |                               |  |                      |  |
|---------------------------------------------------------------------------|--|---------------------------------------------------|--|-------------------------------|--|----------------------|--|
| راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: فلسفه ۲                                   |  | رشته: ادبیات و علوم انسانی<br>علوم و معارف اسلامی |  | ساعت شروع: ۱۰ صبح             |  | مدت امتحان: ۹۰ دقیقه |  |
| پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه                                              |  | تعداد صفحه : ۲                                    |  | تاریخ امتحان : ۱۴۰۰ / ۱۰ / ۱۱ |  |                      |  |
| دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۴۰۰ |  |                                                   |  | مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی |  |                      |  |
| ردیف                                                                      |  | راهنمای تصحیح                                     |  |                               |  |                      |  |
|                                                                           |  | نمره                                              |  |                               |  |                      |  |

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |      |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| ۱۴ | دکارت به همه توانائی های عقل مانند بدیهیات عقلی، استدلال های عقلی محض و نیز تجربه توجه داشت. او معتقد بود که عقل می تواند وجود خدا و نفس مجرد انسان و اختیار او را اثبات کند. او دیگر به عقل به عنوان یک حقیقت (عالم) برتر و متعالی در جهان (و انسان) قائل نبود. او عقل را صرفاً یک دستگاه تفکر و استدلال به حساب می آورد. ص ۵۸ و ۵۷ | ۱    |
| ۱۵ | فیلسوفان در پاسخ این مخالفان می گویند اولاً بسیاری از نظرات سقراط و افلاطون و ارسطو با عقاید اسلامی (آموزه های اسلامی) سازگار است. و ثانیاً فلسفه دانش و شاخه ای از معرفت است که هر فردی از هر ملت و نژادی می تواند وارد آن شود. ص ۶۱ و ۶۲                                                                                           | ۱/۵  |
| ۱۶ | مانند آفتاب است نسبت به چشم ۰/۵ - همانطور که آفتاب نوربخشی می کند تا چشم انسان ببیند و بینا شود، عقل فعال نیز نخست چیزی به قوه عقلی آدمی می رساند بطوری که فعالیت عقلی برای انسان ممکن می شود و در نتیجه، عقل شروع به فعالیت می کند و به ادراک حقایق نائل می شود. ص ۶۳                                                               | ۱/۵  |
| ۱۷ | طبیعت مرتبه ای از هستی است که رو به سوی مقصدی خاص دارد و این مقصد در ذات عالم طبیعت است. (و از آن جدایی ناپذیر است). ص ۸۰                                                                                                                                                                                                            | ۱    |
| ۱۸ | اصالت ماهیت: از میان دو مفهوم وجود و ماهیت، «ماهیت» است که اصیل و واقعی است و واقعیت خارجی مابه ازاء و مصداق ماهیت است و وجود صرفاً یک مفهوم انتزاعی ذهنی (و اعتباری) است. ۱. میرداماد معتقد به اصالت ماهیت بود. ۰/۲۵ ص ۹۳                                                                                                           | ۱/۲۵ |
| ۱۹ | از نظر ملاصدرا هستی یک حقیقت واحد است، ۰/۵ اما این حقیقت واحد دارای درجات، مراتب و شدت و ضعف است. ۰/۵ و در مقام تشبیه این حقیقت واحد مانند یک کانون نور درخشان است. ۰/۵ ص ۹۵                                                                                                                                                         | ۱/۵  |
| ۲۰ | جمع نمره                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |      |

**توجه :** بیان جواب های درست به زبان ساده و یا با عباراتی غیر از الفاظ کتاب درسی نیز قابل قبول می باشد.